

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/10/10/97

- **WYDARZENIE ROKU '96**
- **POLITYK ROKU '96**

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ '97

WYDARZENIE ROKU '96

Pierwsze miejsce na liście najważniejszych dla Polski wydarzeń roku '96 zajmuje - według wypowiedzi badanych¹ - przyznanie Wisławie Szymborskiej literackiej Nagrody Nobla. Trzeba podkreślić, że badani nie wybierali z zestawu gotowych odpowiedzi, lecz sami je formułowali bez żadnych sugestii z naszej strony. Nagrodę Nobla dla naszej poetki wymienił w ten sposób co dziesiąty respondent.

Równocześnie jednak aż dwie piąte (40%) ankietowanych nie potrafiło podać żadnego wydarzenia, które by zapisało się w jego pamięci, a co szósty (16%) pytany stwierdził *expressis verbis*, że w ubiegłym roku nic specjalnie ważnego dla kraju się nie wydarzyło.

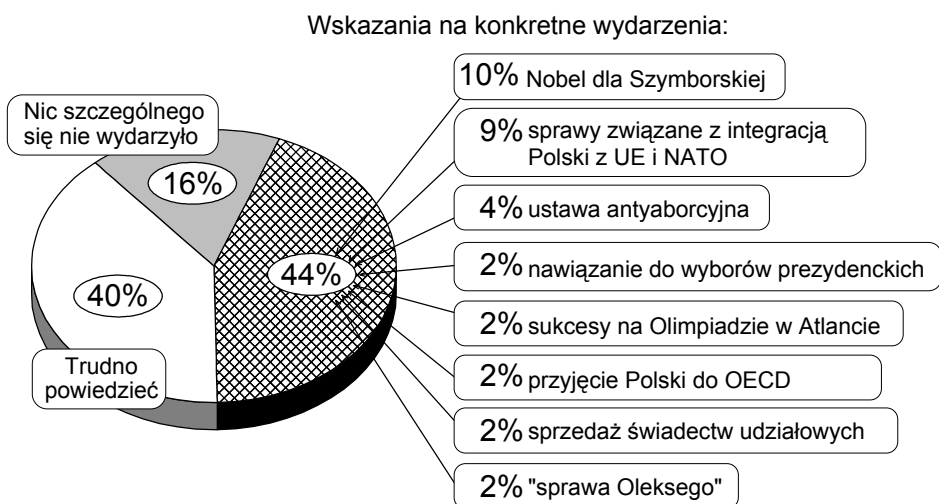
Drugim wydarzeniem ważnym dla Polski, wymienianym przez badanych niemal równie często jak Nobel dla Wisławy Szymborskiej, był postęp na drodze naszego kraju do integracji z Unią Europejską i NATO.

Na dalszych miejscach znalazły się takie kwestie jak: przyjęcie nowelizacji ustawy antyaborcyjnej, różnie formułowane konsekwencje wyborów prezydenckich, Igrzyska Olimpijskie w Atlancie, sprzedaż świadectw udziałowych, „sprawa Oleksego” i przyjęcie Polski do OECD.

Wymieniono jeszcze ponad dwadzieścia innych wydarzeń, które w sumie uzyskały 11% głosów.

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (79) przeprowadzono w dniach 12-17 grudnia '96 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1115).

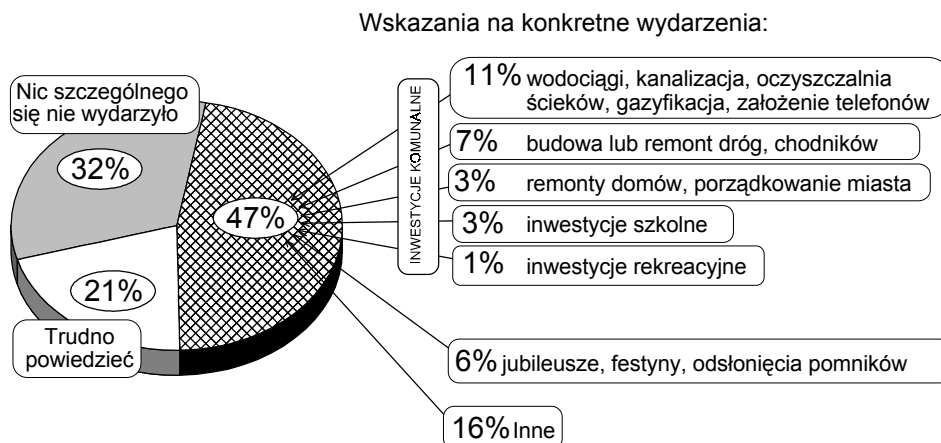
RYS. 1. KTÓRE Z WYDARZEŃ MIJĄCEGO ROKU MOŻNA, PANA(I) ZDANIEM, UZNAĆ ZA NAJWAŻNIEJSZE DLA POLSKI?

Zadaniem badanych było również wskazanie najważniejszego wydarzenia mijającego roku w ich bezpośrednim otoczeniu, miejscu zamieszkania. W tej grupie odpowiedzi na pierwszym miejscu znalazły się różnego rodzaju inwestycje komunalne, w dalszej kolejności zaś wymieniano:

- ◆ uroczystości typu „jubileusz naszego miasta”, odsłonięcie pomnika, festyn „z okazji...” itp.
- ◆ sprawy związane bezpośrednio z funkcjonowaniem organów samorządu lokalnego - zmiana burmistrza, wójta, konflikt w radzie itp.
- ◆ wydarzenia z życia parafii, lokalne wydarzenia sportowe, kryminalne i inne.

RYS. 2. JAKIE WYDARZENIA MIJĄCEGO ROKU W MIEŚCIE, GMINIE, MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ PAN(I) MIESZKA, MOŻNA UZNAĆ, PANA(I) ZDANIEM, ZA NAJWAŻNIEJSZE?

Co natomiast przydarzyło się pomyślnego w życiu osobistym? Jakie wydarzenia badani uznali za najlepsze, najszcześniejsze, najbardziej korzystne dla siebie?

Blisko połowa (**46%**) ankietowanych nie wymieniła żadnego wydarzenia - 38% stwierdziło wprost, że nic takiego w ich życiu nie zaszło, co mogliby uznać za szczęśliwe, korzystne wydarzenie, a dalsze 8% odpowiedziało „nie mam zdania, trudno mi powiedzieć”. Warto zauważyć, że odsetek osób stwierdzających wprost, iż nie spotkało ich nic pomyślnego, był o 4 punkty mniejszy niż w roku '95, natomiast nie potrafiło udzielić odpowiedzi dokładnie tyle samo badanych, co wówczas.

Pozostali ankietowani do źródeł osobistej satysfakcji zaliczyli:

- ◆ sukcesy związane z nauką, kształceniem - przeważnie dzieci, czasem własnym (pomyślny egzamin na studia, do szkoły średniej, przejście do następnej klasy, ukończenie studiów, dobre wyniki w nauce itp.) **8%**
- ◆ zdrowie (własne lub członków rodziny) **7%**
- ◆ posiadanie pracy, sukcesy w pracy **7%**
- ◆ narodziny dziecka, wnuka **6%**
- ◆ inne wydarzenia związane z życiem rodzinnym
(ślub, założenie rodziny przez respondenta
lub jego dzieci, spotkania rodzinne, pierwsza komunia) **5%**
- ◆ podjęcie, znalezienie, zmiana pracy **5%**
- ◆ budowa domu, kupno mieszkania, remont
i inne wypowiedzi związane z mieszkaniem **4%**

Sporadycznie wymieniano jeszcze wiele różnych spraw, jak kupno pożądanego dobra (samochodu, komputera), podróże, udany urlop itp.

Zwraca tu uwagę wysoka pozycja spraw związanych ze sferą pracy, często już sam fakt posiadania pracy jest wymieniany jako źródło szczególnej satysfakcji.

Badani mówili również o sprawach, które uznali za najbardziej niekorzystne dla siebie w mijającym roku. Dla blisko połowy (**45%**) respondentów rok '96 był tak pomyślny, że - według własnych deklaracji - nie spotkało ich nic przykrego. Dalsze 7% ankietowanych nie potrafiło wymienić szczególnie przykrego wydarzenia.

Pozostali badani do najbardziej niepomysłnych spraw zaliczyli:

◆ problemy związane ze zdrowiem własnym lub bliskich	14%
◆ śmierć osób bliskich	7%
◆ utratę pracy, bezrobocie	7%
◆ kłopoty materialne, zadłużenie, biedę	5%

Ponadto wymieniano inne jeszcze wypadki losowe, kłopoty rodzinne, osobiste itp. Warto dodać, że 2% ankietowanych do szczególnie przykrych osobiście zaliczyło wydarzenia z życia publicznego, różnie określane problemy kraju.

POLITYK ROKU '96

W odpowiedziach dotyczących polityka roku zwraca uwagę zarówno duża liczba głosów krytycznych wobec całej elity politycznej, jak i znaczne rozdrobnienie pozostałych opinii. Zdaniem co piątego (20%) respondenta, **żaden z naszych liderów politycznych nie zasługuje na miano polityka roku '96**. Ponad jedna czwarta (27%) badanych uchyliła się od odpowiedzi na to pytanie, natomiast pozostałe osoby najczęściej wymieniały **Aleksandra Kwaśniewskiego** (12% ogółu badanych). Drugim miejscem podzielili się **Włodzimierz Cimoszewicz** i **Andrzej Bączkowski**, otrzymując po 6% wskazań. Znaczącą liczbę głosów uzyskali jeszcze: Józef Zych (5%), Lech Wałęsa (3%), Jan Olszewski (3%), Jacek Kuroń (3%) i Marian Krzaklewski (3%). Waldemara Pawlaka i Grzegorza Kołodkę wymieniło po 2% badanych.

Dla porównania warto przypomnieć, że w poprzednich latach w identycznie prowadzonym rankingu czołówka kształtowała się następująco:

1992 - **Jacek Kuroń** (14%), Hanna Suchocka (10%), Krzysztof Skubiszewski (8%), Lech Wałęsa (7%);

1993 - **Hanna Suchocka** (14%), Waldemar Pawlak (12%), Krzysztof Skubiszewski (10%), Aleksander Kwaśniewski (8%), Jacek Kuroń (7%);

1994 - **Andrzej Olechowski** (9%), Jacek Kuroń (8%), Aleksander Kwaśniewski (8%);

1995 - **Lech Wałęsa** (14%), Aleksander Kwaśniewski (9%), Władysław Bartoszewski (8%), Jacek Kuroń (8%), Józef Oleksy (8%).

Warto jeszcze zwrócić uwagę na pewną sprawę natury ogólniejszej. Otóż zarówno wydarzenie roku, jak i wyróżniającego się polityka, badani wymieniali tym częściej, im wyższy był ich poziom wykształcenia. Natomiast nie zaobserwowaliśmy takiej zależności w przypadku wydarzeń lokalnych.

Znamienne jest także, że respondentom o poglądach lewicowych wyraźnie łatwiej przychodziło wskazanie polityka roku niż tym, którzy deklarowali poglądy prawicowe bądź centrowe. Przedstawiciele tych dwóch ostatnich grup częściej natomiast odpowiadali, że „nikt nie zasłużył sobie na to miano”².

² Zob. tabele aneksowe.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Które z wydarzeń mijającego roku można, Pana(i) zdaniem, uznać za najważniejsze dla Polski? 1 - Nie było takiego wydarzenia; 2 - Wymieniono konkretne wydarzenie

(%)

	1	2	Brak zdania	Liczba osób
Ogółem	16	43	41	1109
Płeć				
Mężczyźni	19	48	34	525
Kobiety	14	39	47	583
Wiek				
do 24 lat	15	38	47	154
25-34	18	44	38	195
35-44	13	46	41	255
45-54	23	44	33	170
55-64	18	43	39	156
65 lat i więcej	11	41	49	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	35	50	412
Miasto do 20 tys.	16	51	33	131
od 21 do 100 tys.	21	38	41	225
101-500 tys.	14	56	30	215
501 tys. i więcej mieszk.	16	49	36	126
Region				
Północny	12	37	51	119
Zachodni	18	56	26	100
Środkowo-zachodni	19	47	34	165
Środkowy	11	39	50	219
Wschodni	19	36	45	128
Południowo-wschodni	20	40	41	178
Południowo-zachodni	16	49	35	200
Wykształcenie				
Podstawowe	16	31	53	332
Zasadnicze zawodowe	16	42	43	290
Średnie	17	48	35	379
Wyższe	15	66	19	108
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	19	56	26	81
Prac. umysł. niż. szczebla	16	49	35	126
Pracownicy fiz. - umysł.	11	49	40	77
Robotnicy wykwalifikowani	23	40	37	103
Robotnicy niewykwalifik.	12	42	46	52
Rolnicy	14	38	48	72
Prywatni przedsiębiorcy	17	52	31	45
Bierni zawodowo				
Renciści	20	37	44	123
Emeryci	12	44	44	227
Uczniowie i studenci	21	34	45	58
Bezrobotni	19	41	40	91
Gospodynie domowe i inni	13	32	55	51
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	12	48	40	119
Sektor państwowy	17	45	38	148
Sektor prywatny	16	51	33	245
Spółdzielczość	43	33	25	17
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	10	35	55	161
151 - 225	26	35	39	154
226 - 325	15	45	40	231
326 - 425	15	46	39	169
Powyżej 426 zł	13	54	33	299
Ocena własnych war. mater.				
Złe	16	40	44	277
Średnie	18	39	42	522
Dobre	13	52	35	310
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	48	33	57
Raz w tygodniu	16	44	40	568
Kilka razy w miesiącu	19	36	45	126
Kilka razy w roku	16	39	45	233
W ogóle nie uczestniczy	15	51	34	124
Poglądy polityczne				
Lewica	14	49	37	188
Centrum	17	49	35	335
Prawica	20	47	33	342
Trudno powiedzieć	12	24	64	242

Tabela 2. Jakież wydarzenie mijającego roku w mieście, gminie, miejscowości, w której Pan(i) mieszka, można unąć, Pana(i) zdaniem, za najważniejsze? 1 - Nie było takiego wydarzenia; 2 - Wskazano konkretne wydarzenie

	(%)			
	1	2	Brak zdania	Liczba osób
Ogółem	32	47	22	1111
Płeć				
Mężczyźni	34	53	13	525
Kobiety	30	41	29	586
Wiek				
do 24 lat	41	37	22	154
25-34	32	50	17	195
35-44	29	50	20	255
45-54	32	49	19	171
55-64	33	47	21	155
65 lat i więcej	25	44	31	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	38	46	16	412
Miasto do 20 tys.	30	55	15	132
od 21 do 100 tys.	31	44	25	225
101-500 tys.	27	48	25	215
501 tys. i więcej mieszk.	25	43	32	127
Region				
Północny	29	46	25	120
Zachodni	30	49	21	100
Środkowozachodni	31	48	21	165
Środkowy	33	47	20	220
Wschodni	35	45	20	130
Południowo-wschodni	31	45	24	177
Południowo-zachodni	32	48	20	200
Wykształcenie				
Podstawowe	35	39	25	332
Zasadnicze zawodowe	30	51	19	290
Średnie	31	48	21	380
Wyższe	27	54	19	108
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	30	55	15	81
Prac.umysł.niż.szczebła	19	55	25	126
Pracownicy fiz.- umysł.	41	38	21	77
Robotnicy wykwalifikowani	36	51	13	103
Robotnicy niewykwalifik.	30	56	14	53
Rolnicy	29	59	12	72
Prywatni przedsiębiorcy	35	44	22	44
Bierni zawodowo				
Renciści	27	44	28	124
Emeryci	31	45	25	228
Uczniowie i studenci	45	32	23	58
Bezrobotni	37	38	25	91
Gospodynie domowe i inni	32	43	25	51
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	25	49	26	120
Sektor państwowy	35	52	13	148
Sektor prywatny	28	54	18	245
Spółdzielczość	40	44	15	17
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	33	44	23	162
151 - 225	28	52	20	154
226 - 325	31	47	22	231
326 - 425	38	41	21	169
Powyżej 426 zł	29	51	21	300
Ocena własnych war. mater.				
Złe	34	42	24	279
Średnie	31	47	21	522
Dobre	31	50	19	310
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	60	15	57
Raz w tygodniu	30	49	21	570
Kilka razy w miesiącu	29	50	22	126
Kilka razy w roku	41	38	21	233
W ogóle nie uczestniczy	27	45	29	125
Poglądy polityczne				
Lewica	28	48	24	189
Centrum	34	48	17	334
Prawica	30	53	17	342
Trudno powiedzieć	32	36	32	244

Tabela 3. Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano POLITYKA ROKU '96? 1 - Nie ma takiego; 2 - Wymieniono konkretnego polityka

	(%)			
	1	2	Brak zdania	Liczba osób
Ogółem	20	54	27	1110
Płeć				
Mężczyźni	24	57	19	525
Kobiety	15	51	34	585
Wiek				
do 24 lat	24	36	40	154
25-34	20	55	25	195
35-44	22	52	27	255
45-54	26	59	15	171
55-64	14	65	21	156
65 lat i więcej	11	55	34	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	51	34	414
Miasto do 20 tys.	16	62	22	132
od 21 do 100 tys.	24	47	28	223
101-500 tys.	21	61	19	215
501 tys. i więcej mieszk.	28	52	20	127
Region				
Północny	14	56	30	120
Zachodni	22	50	28	100
Środkowozachodni	18	55	27	165
Środkowy	22	51	27	219
Wschodni	27	45	28	129
Południowo-wschodni	19	55	26	178
Południowo-zachodni	17	61	23	200
Wykształcenie				
Podstawowe	16	48	36	331
Zasadnicze zawodowe	20	54	26	291
Średnie	20	57	23	380
Wyższe	25	60	15	108
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	57	17	81
Prac. umysł. niż. szczebla	23	50	27	126
Pracownicy fiz. - umysł.	21	57	22	77
Robotnicy wykwalifikowani	25	52	23	103
Robotnicy niewykwalifik.	23	52	25	53
Rolnicy	20	52	27	72
Prywatni przedsiębiorcy	23	58	19	45
Bierni zawodowo				
Renciści	23	50	27	124
Emeryci	10	63	27	228
Uczniowie i studenci	21	36	43	57
Bezrobotni	23	47	30	92
Gospodynie domowe i inni	7	53	40	49
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	23	54	23	120
Sektor państwowy	24	53	23	148
Sektor prywatny	25	52	23	245
Spółdzielczość	19	72	9	17
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	20	47	33	162
151 - 225	21	47	32	154
226 - 325	16	59	24	231
326 - 425	18	59	23	169
Powyżej 426 zł	23	58	19	300
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	53	26	278
Średnie	19	50	31	521
Dobre	19	60	20	311
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	10	67	23	57
Raz w tygodniu	18	55	27	570
Kilka razy w miesiącu	24	51	25	127
Kilka razy w roku	24	47	29	231
W ogóle nie uczestniczy	15	58	26	125
Poglądy polityczne				
Lewica	14	68	18	189
Centrum	22	54	23	334
Prawica	23	59	18	342
Trudno powiedzieć	16	34	51	244